

Een rij nieuwbouwwoningen in Escondido, Californië. Tijdens de kredietcrisis aan de man gebracht via het principe: koop een huis en krijg een tweede gratis.

▼ foto REUTERS/MIKE BLAKE

overname van 'Mozilo's baby' de grootste hypotheekverstreker van Amerika. Een slechter moment had het daarvoor niet kunnen uitkiezen, maar dat besef leefde destijds nog niet erg bij de ervaren bankman Ken Lewis. Hij zei op de morgen van de bekendmaking tegen twijfelende analisten. "We zien dit als een eenmalige kans om het beste hypotheekbedrijf over te nemen op een moment dat de waardering zeer aantrekkelijk is." Over Mozilo zei Lewis: "Ik zou willen dat hij blijft

totdat de deal is afgerond. Ik denk dat hij daarna vooral plezier wil trappen."

Al snel werd duidelijk dat de acquisitie een enorme kat in de zak was. "Het is de slechtste deal uit de Amerikaanse geschiedenis. Zonder twijfel", oordeelt Tony Plath, hoogleraar aan de Universiteit van North Carolina in Charlotte, de thuisstad van Bank of America.

De schade voor de bank, haar werknemers, de stad Charlotte en vooral de aandeelhouders blijft

maar oplopen. In totaal laptten aandeelhouders van Bank of America al 75 miljard aan boetes en schadeloosstellingen voor gedupeerden uit de crisis. Daaronder vallen ook de advocaatkosten die Mozilo maakte ter verdediging in een zaak die toezichthouder SEC tegen hem had aangespannen. Van de 67,5 miljoen dollar aan boete die Mozilo kreeg opgelegd, betaalde Bank of America driekwart. Analist Richard Bove van Rafferty Capital Markets vindt het een schandaal dat de rekening wordt opgepakt door iedereen behalve Mozilo. "De aandeelhouders moeten boeten voor iets wat ze niet hebben gedaan. De mensen die de misdaad hebben gepleegd, lijden niet."

TANDJE BIJ

Countrywide gaat vooral de geschiedenis in als verstreker van hypotheekleningen aan veelal arme Amerikanen die de leningen nooit hadden mogen krijgen. Alleen al in 2007 verstrekte Countrywide voor 408 miljard dollar aan hypotheekleningen, waarvan 10 procent werd verstrekt aan huishoudens met een zeer lage kredietwaardigheid. Terwijl de crisis insloeg, besloot Countrywide nog een tandje bij te zetten. Het bedrijf van Mozilo had een speciaal programma dat zonder schroom 'hustle' werd genoemd (afkorting voor High-Speed Swim Lane). Amerikanen – veelal minderheden – kregen binnen een dag een hypotheek van honderdduizenden dollars zonder toetsing van inkomen. Countrywide profiteerde van provisie over de verstrekte leningen en toucheerde de gehele looptijd van de hypotheek jaarlijks bijna een half procent van de totale hypotheeksom voor verstrekte diensten.

Countrywide was bepaald niet de enige aanbieder die in die dagen onverantwoorde leningen verstrekte. Legendarisch is bijvoorbeeld de lening van zes cijfers die de bank Washington Mutual verstrekte aan een mariachi-zanger. Omdat deze vertolker van

SCHIKKINGEN

Beleggers betalen

De crisis van 2008 sloeg over van Main Street naar Wall Street en weer terug. Banken op Wall Street hebben slechte hypotheekleningen van onder meer Countrywide gebundeld tot beleggingen. Kopers waren vooral institutionele beleggers. Soms bleven ze op de boeken van de grootbanken zelf staan. Maar meestal wisten ze de beleggingen door te verkopen aan hypotheekinstellingen als Fannie Mae en pensioenfondsen als het Nederlandse ABP die ten onrechte uitgaven van op kwaliteit getoetste leningen. Toen de huizenmarkt inklapte, konden veel huizenbezitters hun hypotheeklasten helemaal niet opbrengen. De gebundelde hypotheekbeleggingen bleken waardeloos. De crisis greep om zich heen en werd wereldwijd gevoeld. Beleggers, justitie en toezichthou-

ders jagen sindsdien op schadeloosstellingen en boetes. De banken hebben enorme bedragen moeten ophoesten. De teller voor alle Amerikaanse financiële instellingen gezamenlijk staat op een indrukwekkende 127 miljard dollar. De regelingen hebben te maken met de oorsprong van de crisis van vijf jaar geleden: het volproppen van armlastige Amerikanen met veel te ruime hypotheekleningen voor de aankoop van huizen op opgeblazen waarderingen. Het is de grote frustratie van veel Amerikanen dat sleutelfiguren uit de kredietcrisis nauwelijks strafrechtelijk zijn vervolgd. De boetedoening vindt via een financiële afwikkeling plaats. Het zijn de ondernemingen die grote misstappen hebben begaan

of de rechtsopvolgers die deze bedrijven hebben overgenomen die betalen. Preciezer: het zijn de aandeelhouders van de banken die moeten bloeden. Het geld gaat naar beleggers in rommelhypotheekleningen zoals Nederlandse pensioenfondsen, maar ook huizenbezitters die verlagingen van hun hoofdsom krijgen op hun hypotheek. De hoogste boete ging naar Bank of America met 16,7 miljard dollar. De bank had voor de crisis een behoorlijk terughoudend beleid. Maar de aankoop van Countrywide haalde de ellende binnenboord. JP Morgan had iets vergelijkbaars met Washington Mutual en betaalde 13 miljard aan boetes. En daarna komt Citigroup met 7 miljard dollar. Onderzoeken naar Wells Fargo en Goldman Sachs lopen nog.